

Remiss av delbetänkandet Datalagring – brottsbekämpning och integritet (SOU 2017:75)

Telia Sverige AB har inbjudits att lämna synpunkter på förslaget.

Utgångspunkter för en reglering om datalagring

Transparens och säker användning av kunddata är grunden för digitalisering

Företag i alla branscher behöver lagra och använda kunduppgifter för att driva sin verksamhet och kunna hjälpa kunderna i deras digitala liv. Användning av aggregerade data är vidare en viktig faktor för att lösa många av de stora samhällsutmaningar vi ser kopplade till bl.a. urbanisering, miljö och en åldrande befolkning. Ur ett integritetsperspektiv är det framför allt viktigt att företag är transparenta om användningen av data och att all data hanteras säkert.

Tillgång till kunddata för brottsbekämpning

Tillgång till företagens uppgifter om sina kunder är också en viktig del i de brottsbekämpande myndigheternas arbete med att förebygga och beivra brott. När människor lever allt större del av sina liv on-line är det viktigt att en reglering om datalagring för brottsbekämpning och regler om myndigheternas tillgång till lagrade uppgifter för sådant ändamål utgår från vad som är nödvändigt och proportionerligt för att uppnå detta ändamål. Regleringen måste därför vara stabil, balanserad och den ska tillgodose såväl behovet av brottsbekämpning som behovet av integritet.

Reglerna om vilken data som operatörerna är ålagda att lagra och om vilken data myndigheterna kan få tillgång till ska vara tydliga och transparenta. Det är väsentligt att det finns förhandsbeslut av en domstol eller en oberoende myndighet för att myndigheter ska kunna få tillgång till trafik- och lokaliseringsdata om operatörernas kunder. Tillgång till abonnemangsuppgifter bör förutsätta särskild beslutsbehörighet inom myndigheten.

Möjligheten för brottsbekämpande myndigheter att få tillgång till lagrade data bör dessutom vara oberoende av hur mycket och hur länge ett visst företag lagrar

data för egna behov. De brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter bör därför bara avse de uppgifter som sparas enligt datalagringsreglerna.

Kostnader för brottsbekämpning bör vara synliga så att olika brottsbekämpande åtgärder löpande kan jämföras med varandra ur ett kostnadsperspektiv och operatörernas ersättning för utlämning i enskilda fall bör svara mot kostnaderna för utlämningen.

Med dessa utgångspunkter lämnar Telia följande synpunkter på det remitterade lagförslaget.

Utredningens förslag

Förslagets förenlighet med EU-rätten och EU-domstolens dom

Den föreslagna regleringen är visserligen mindre generell, och mer differentierad än den nuvarande av EU-domstolen underkända regleringen. Telia konstaterar dock att mycket av den kritik som domstolen riktade mot den nuvarande regleringen (bl.a. under punkterna 105 och 106 i domen) kan riktas även mot utredningens förslag. Den föreslagna regleringen går dessutom i vissa delar längre både i fråga om omfattning och om lagringstid än den nuvarande regleringen. Enligt utredningens egen bedömning medför de föreslagna reglerna att lagringen av data totalt sett blir mer omfattande än med nuvarande regler. Mot denna bakgrund finns enligt Telias uppfattning en inte obetydlig risk att en ny reglering enligt förslaget helt eller delvis kommer att underkännas vid en rättslig prövning.

Lagringens omfattning

Utredningen föreslår att även s.k. NAT-adresser ska omfattas av krav på lagring. Det innebär att en mycket stor mängd data måste lagras som inte omfattas av nuvarande regler. Med hänsyn till vad som anförts ovan om vikten av en stabil reglering och osäkerheten om förslagets förenlighet med EU-domstolens dom bör regler som innebär en kraftigt utökad datalagring inte införas.

Tillgången till trafik- och lokaliseringssuppgifter

Enligt utredningen bör polisen allttjämt få tillgång även till uppgifter som lagras för operatörernas egna ändamål. Utredningen motiverar dock inte sin bedömning.

Vilka uppgifter som operatörer lagrar och den tid uppgifterna lagras varierar mellan operatörerna beroende bl.a. på de tjänster som varje operatör erbjuder. Det betyder att polisens möjlighet att få tillgång till uppgifter i enskilda fall kan vara beroende av hos vilken operatör uppgifterna finns tillgängliga. Det är enligt Telia inte en lämplig ordning.

Regleringen om datalagring ska vidare vara en balans mellan vad som är strikt nödvändigt och proportionerligt för brottsbekämpning och rätten för enskilda till ett privatliv och rätten till skydd för personuppgifter. Det är därför inte rimligt att reglerna om tillgång till uppgifter för brottsbekämpning medger polisen en vidare

möjlighet att få tillgång till sådana uppgifter än som följer enbart av reglerna om datalagring.

Nuvarande regler om tillgång bör därför begränsas i enlighet härmed.

Abonnemangsuppgifter

Beslut om tillgång till abonnemangsuppgifter bör fattas av myndighetschefen eller annan efter särskild delegation i enlighet den tidigare datalagringsutredningens välgrundade förslag (SOU 2015:31).

Avslutande synpunkter

Både de brottsbekämpande myndigheterna och de lagringsskyldiga operatörerna har behov av stabila regler. Det finns dock en risk att en reglering enligt förslaget inte blir långlivad, vilket inte gynnar en effektiv brottsbekämpning. Genomförandet av regleringen innebär också stora kostnader för operatörerna vilket blockerar utvecklingsresurser som kunnat användas för nödvändiga investeringar i digitaliseringen av Sverige. Det är därför väsentligt att regleringen inte blir underkänd på nytt.

Regeringen bör därför omarbeta förslaget och föreslå riksdagen en reglering om datalagring som är långsiktigt hållbar och som tillgodoser behoven hos brottsbekämpande myndigheter och enskildas behov av skydd för sin integritet i enlighet med EU-rättens krav.

Med vänlig hälsning

Peter Holm
Bolagsjurist
Telia Sverige AB